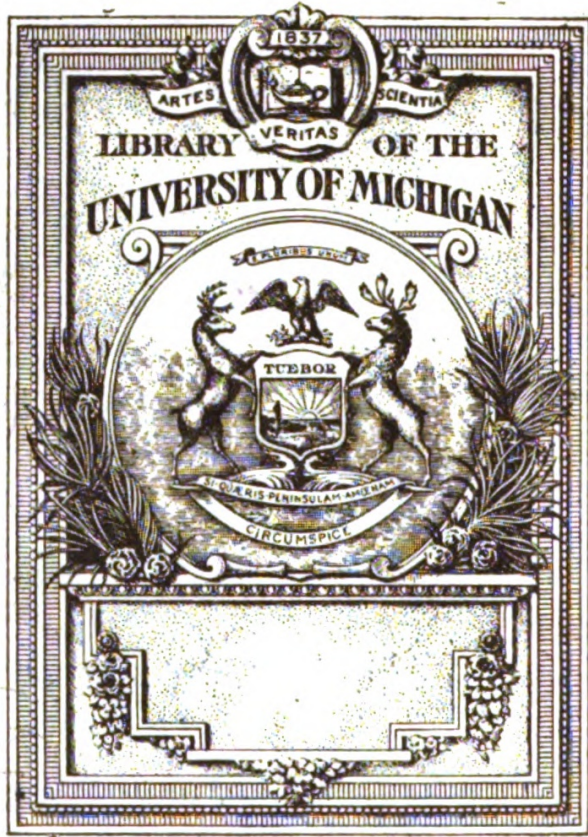

B 437353

T I J D S C H R I F T

VOOR

INDISCHE

TAAL-, LAND- EN VOLKENKUNDE.

T I J D S C H R I F T

VOOR

INDISCHE

TAAL-, LAND- EN VOLKENKUNDE,

UITGEGEVEN DOOR HET

**BATAVIAASCH GENOOTSCHAP VAN KUNSTEN EN
WETENSCHAPPEN;**

ONDER REDACTIE DER HEEREN

Dr. P. Bleeker, Mr. L. W. C. Keuchenius, J. Munnich en E. Netscher.

DEEL I.

Het 2de deel: 25, 34, 46.

Arso, Rosenberg

BATAVIA,

LANGE & Co.

1853.

I N H O U D

V A N

H E T E E R S T E D E E L.

BLADZ.

Kronijk van Sambas en Soekadana; in het oorspronkelijk Maleisch, voorzien van de vertaling en aantekeningen, door E. NETSCHER.	1
Vertaling:	
Afkomst en opvolging der vorsten van Sambas.	2
Aantekeningen op de vertaling.	17
Maleische tekst.	37
Aantekeningen op den Maleischen tekst.	38
Schetsen van Malang en omstreken, door J. HAGEMAN, Jcz.	42
Aantekeningen omtrent de bevolking en den handel van het eiland Billiton, door Dr. J. H. CROOCKEWIT, Hz.	77
De tempelgrotten van Koeto Ardjo in de residentie Baglen, met een woord over haren ouderdom en hare vermoedelijke bestemming, door A. W. KINDER, controleur van de eerste klasse bij de landelijke inkomsten en kultures. met 6 platen.	89

(1905)

Instructie voor Geraerdt Reijnst, Gouverneur-Generaal en die van den raad van Indië, over alle forten, plaatsen, kantoren, personen en negotie van de Vereenigde Oost-Indische Compagnie der Nederlandsche provinciën, goedgekeurd bij resolutie der Staten-Generaal van de Vereenigde Nederlanden, van 11 Mei 1615.	117
Verhaal van den gezagvoerder der brik Anna Maria, omtrent zijne ontmoeting met- en zijne gevangenschap bij de zeeroovers in Maart 1822.	162
Algemeene geschiedenis van Java, van de vroegste tijden tot op onze dagen, door J. HAGEMAN, Jcz. III Boek. (<i>Vervolg van het Indisch Archief, 12de aflev. 2den Jaargang, pag. 512</i>).	175
Aanteekeningen betreffende eenige maatschappelijke instellingen en gebruiken der Dajaks van Doesson, Moeroeng en Siang, aangetroffen onder de bij het Gouvernement van N. Indië berustende papieren van C. M. SCHWANER, in leven lid der Natuurkundige commissie in N. Indië. Nader bewerkt door DR. J. H. CROOCKEWIT Hz.	201
Boro Boedoer, door F. C. WILSEN.	255
Eerste bijlage. Beschrijving van Tjandie Pawon No. 15, door de inlanders ook Dapor (keuken) genoemd.	500
Tweede bijlage. Oendagie of Toekang.	502
Beschrijving van de vogelnestklippen te Karang-Bollong, door G. J. P. CARLIER, Assistent-Resident van Ambal.	504
Staat aantonende de voornaamste eilanden der Aroe-Groep, benevens de voornaamste negorijen en het aantal van hare bewoners en huizen in 1850, door	

BLADZ.

C. BOSSCHER, gecommitteerden ambtenaar voor de Aroe-eilanden, Seirah, enz	525
Staat van den in- en uitvoer op de Aroe-eilanden, gedurende het jaar 1849, door C. BOSSCHER, gecommitteerden ambtenaar voor de Aroe-eilanden, Seirah, enz.	527
De militaire bezetting van Timor in 1757. Uittreksel uit het algemeen verslag der residentie Timor over 1851.	532
Historische, geographische en statistieke aantekeningen betreffende Tanah Boemboe; aangetroffen onder de bij het gouvernement van Nederlandsch-Indië berustende papieren van C. M. SCHWANER, in leven Lid der Natuurkundige Commissie in N. Indië, bewerkt door E. NETSCHÉR en H. VON DEWALL.	533
Vragen over Indische tijdrekenkunde; in eenen brief aan de Redactie van het Tijdschrift voor Indische taal-, land- en volkenkunde.	572
Algemeene geschiedenis van Java, van de vroegste tijden tot op onze dagen, door J. HAGEMAN, JGZ.	585
De Mentawai-eilanden en hunne bewoners, door H. VON ROSENBERG; met een voorberigt van W. VOGLER.	599
<i>met 2 kaarten en 26 afbeeld.</i>	
Verklaring van den Batoe Toelis van Buitenzorg, door R. FRIEDERICH. <i>met 2 afbeeld.</i>	442
Iets over eenige in de Preanger-Regentschappen gevonden Kawi-handschriften, door E. NETSCHER.	469
De generaal-majoor JHR. CAREL VAN DER WIJCK, (<i>Overgedrukt uit den Militairen-Spectator</i>).	480

DE MILITAIRE BEZETTING VAN TIMOR

IN 1757.

UITTREKSEL UIT HET ALGEMEEN VERSLAG DER RESIDENTIE TIMOR OVER 1851.

In eene noot op een artikel over Amanoebang in het tijdschrift voor Nederlandsch-Indië (September 1851 pag. 159) wordt gezegd, dat volgens de oude archieven van het jaar 1757 de volgende magt te Koepang aanwezig was.

Europesche militairen	110
Burgerij	270
Mardheikers	500
Slaven	1000
Hulptroepen, volgens art. 8 van het contract van 9 Junij 1756, bestaande in Timoresche fuseliers	1500
„ piekeniers	7500
„ ruitery	600
Rottinesche ruitery	785
„ voetvolk	695
Savonesche ruitery	380
„ voetvolk	380
	<hr/>
	13720

benevens eene gewapende pantjallang en een kasteel, voorzien van 24 kanonnen met een wel gevuld kruidmagazijn.

Deze voorstelling is geheel bezijden de waarheid. Even als het contract van 1756 in vele andere opzigten overdreven was, zoo was het dit ook ten opzichte van de vordering van hulptroepen. De Timoresche Radjas, die meer verwijderd van de hoofdplaats wonen, hebben nooit hulptroepen geleverd. Die van Amarassie, Amabie, Sonnibait (te Bakanassi), Tabenoe, Tonai en Koepang zijn de eenige, die bij voorkomende gelegenheden de Compagnie met volk hebben bijgestaan. Twee honderd vijftig à drie honderd man, is het grootste getal, dat op de been is gebracht door diegenen onder hen, welke de meeste bevolking hebben (Amabi en Amarassi). Een vast aantal hulptroepen is nooit op de hoofdplaats aanwezig geweest.

Van de onder Koepang gevestigde Rottinezen en Savonezen is bij voorkomende gelegenheden gebruik gemaakt, zooals bijv. in den slag van Penfoeik in 1749, toen Koepang, meer dan ooit vroeger of later, in hagchelijke omstandigheden verkeerde. Er waren daarbij echter slechts tegenwoordig 240 Savonezen, 60 Solorezen en 30 Rottinezen. Soms zijn ook wel hulptroepen afgehaald van Rotti en Savoe, zooals in de oorlogen tegen Amanóebang en laatstelijk tegen Sonnebait in 1849.

Savonesche en Rottinesche ruitery is natuurlijk nooit te Koepang aanwezig geweest. De paarden hadden moeten overzwemmen, want de pantjallang, waarvan de heer van Hoëvell spreekt, had ze zoo min kunnen bergen als de handelsprauwen van Koepang.

De slaven mogen vroeger 1000 bedragen hebben, maar ik begrijp niet, hoe die tot de bezetting kunnen gerekend worden. Wel zegt men, dat zij zich beter gedragen hebben dan hunne meesters, bij gelegenheid van den mislukten togt tegen Amarassi in 1756. Wat de burgers en Mardheikers betreft, begrijp ik niet, waarom derzelve aantal zou zijn verminderd en houd dus de opgave van den heer van Hoëvell

ook voor onjuist. In den slag van Penfoeik waren slechts 130 Mardheikers tegenwoordig (brief van het opperhoofd van den Burgh aan de Ind. Regering van 17 Mei 1750). Volgens de archieven van den heer van Hoëvell was de bezetting van het fort of zoogenaamd kasteel Concordia in 1757 honderd en tien man sterk. Of deze opgave juist is, kan ik niet nagaan, als de brieven van 1757 niet gevonden hebbende; maar in 1752 waren er 38 Europ. militairen, waarvan 5 als tolken of posthouders op de eilanden en 33 inlandsche militairen; totaal 71, benevens 4 artilleristen. In 1768 waren er in het geheel 45 (waarvan 5 op de eilanden) en 6 artilleristen. Later is dat getal zelden veel verhoogd geworden. Wat men in den tijd, waarvan de heer van Hoëvell spreekt, met 24 kanonnen gedaan hebbe, begrijp ik niet; want slechts twee zijden van het kasteel kunnen geschut voeren en voor de bediening van zooveel stukken zou eene veel grootere bezetting vereischt zijn geworden, dan ooit te Koepang geweest is.